

**UCHWAŁA NR XX/94/2016
RADY MIEJSKIEJ W MIĘDZYLESIU**

z dnia 28 czerwca 2016 r.

w sprawie uchwalenia Programu Wspierania Rodziny w Gminie Międzyzlesie na lata 2016-2018

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U.2016 r. poz.446) i art. 176 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r.o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. 2016 r., poz. 575) Rada Miejska w Międzyzlesiu uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Program Wspierania Rodziny w Gminie Międzyzlesie na lata 2016-2018, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Międzyzlesie.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2016 r.

Uzasadnienie

Zgodnie z art.176 i 179 pkt. 2 ustawy z 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 2016 poz. 575) do zadań gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny. Program ma na celu zbudowanie spójnego systemu pomocy rodzinie angażującego zasoby gminy. Podstawowym celem ustawy jest kompleksowe uregulowanie problematyki wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej nad dziećmi pozbawionymi prawidłowej opieki rodzicielskiej. Nowy system ma za zadanie wzmocnić wsparcie dysfunkcyjnej rodziny biologicznej dziecka, a w konsekwencji, w przyszłości ograniczyć liczbę dzieci objętych pieczą zastępczą. Wprowadza on bowiem nowe instytucje wsparcia rodziny na poziomie gminy takie jak: asystent rodziny, rodzina wspierająca. Niniejszy program jest propozycją zintegrowanych kierunków działań realizowanych w zakresie opieki nad dzieckiem i rodziną na terenie gminy Międzyzlesie.

PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE MIĘDZYLESIE NA LATA 2016-2018

CZERWIEC 2016
OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ
ul. Kolejowa 3, 57-530 Międzylesie

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	Str. 2
I. PODSTAWA PRAWNA PROGRAMU	Str. 3
II. DIAGNOZA SYTUACJI RODZINY I DZIECKA W GMINIE	Str. 4
III. ADRESACI PROGRAMU	Str. 13
IV. ANALIZA SWOT	Str. 14
V. CELE I ZADANIA PROGRAMU	Str. 16
VI. FINANSOWANIE PROGRAMU	Str. 20
VII. WDRAŻANIE, MONITOROWANIE, EWALUACJA PROGRAMU	Str. 20
ZAKOŃCZENIE	Str.21
SPIS TABEL	Str.22

WPROWADZENIE

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminę obowiązek podejmowania działań wspierających wobec rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Zgodnie z art. 176 powyższej ustawy samorząd gminy powinien realizować następujące zadania:

1. Opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny,
2. Tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
3. Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci,
4. Finansowanie:
 - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, ponoszonych przez rodziny wspierające,
5. Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym,
6. Sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego,
7. Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem i przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

I. PODSTAWA PRAWNA PROGRAMU

Podstawy działań ujętych w ramach Programu są spójne z kierunkami działań przyjętymi w następujących aktach prawnych:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r.
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu Alkoholizmowi
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii

Ponadto są one spójne z Gminnymi Programami, takimi jak:

- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Międzyzlesie na lata 2016-2020
- Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Międzyzlesie na lata 2016-2024
- Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na terenie Miasta i Gminy Międzyzlesie
- Gminny Program Przeciwdziałania Alkoholizmowi na terenie Miasta i Gminy Międzyzlesie

II. DIAGNOZA SYTUACJI RODZINY I DZIECKA W GMINIE

„Rodzina stanowi pierwszą podstawową grupę, w której dziecko rozwija się fizycznie i psychicznie, stosunki łączące dziecko z rodzicami są relacjami totalnymi, gdyż funkcjonują na wielu płaszczyznach np. emocjonalnej, społecznej, wychowawczej, ekonomicznej. W rodzinie tworzą się określone normy, regulujące zachowanie jej członków oraz role i pozycje, wytwarzające wzajemne oczekiwania i wymagania. W rodzinie istnieją mniej lub bardziej stabilne modele równowagi interpersonalnej i normy sprawiedliwości, kształtujące przez konkretne doświadczenie emocjonalną i społeczną równowagę wewnętrzną i osobowość dziecka”. (Z. Zaborowski „Rodzina jako grupa społeczno wychowawcza” W-wa 1980 r. s. 5)

Rodzina ma do spełnienia następujące funkcje:

1. prokreacyjną - wiąże się z przedłużeniem życia gatunku;
2. społeczną - polega na pielęgnowaniu, zaspokajaniu potrzeb emocjonalnych jej członków, zapewnieniu im odpowiedniego wychowania i startu życiowego. Te zadania należą do najtrudniejszych. Wiązą się z wieloma wyrzeczeniami ze strony rodziców, ale także pozostałych członków rodziny;
3. kulturową - niesie ze sobą obowiązek sprawowania pieczy nad życiem członków rodziny, ich rozwojem duchowym, naukowym, troską nad zdrowiem, a także podaniem ręki w razie życiowych problemów;
4. gospodarczą - niesie za sobą obowiązek zabezpieczenia odpowiednich warunków godnego życia (prowadzenie gospodarstwa rodzinnego) i zaspokajania codziennych potrzeb członków rodziny.

Na sytuację w rodzinie, jej prawidłowy rozwój oraz możliwość spełnienia podstawowych funkcji ma wpływ wiele czynników. Jednym z czynników jest typologia rodziny. Wyróżniamy następujące typy rodzin:

Rodzina pełna - Prawidłowa atmosfera wychowawcza, w której układ stosunków między ojcem i matką staje się pierwszym wzorem zachowań dla dzieci.

Rodzina niepełna - jedno z rodziców + dzieci - W takiej rodzinie dość często pojawiają się trudności wychowawcze związane przede wszystkim ze zwiększonymi, bo sprawowanymi przez jedną osobę obowiązkami rodzicielskimi, a także z brakiem normalnej atmosfery wychowawczej.

Rodzina rozbita - Niepełna w wyniku rozwodu (trudności wychowawcze jak wyżej)

Rodzina skłócona - O nieprawidłowej atmosferze współżycia z powodu nieporozumień i kłótni współmałżonków.

Rodzina zrekonstruowana - Uzupełniona w wyniku nowego związku małżeńskiego osamotnionego współmałżonka.

Innym mechanizmem nieprawidłowego funkcjonowania rodziny są:

- Ubóstwo
- bezrobocie
- bezdomność
- problemy zdrowotne, wiążące się z pobytem w szpitalu
- wielodzietność
- brak własnego mieszkania, przeludnienie mieszkań
- podeszły wiek rodziców
- inwalidztwo

Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny zagraża jednak szereg czynników, wśród których istotny wpływ mają zjawiska patologiczne. Ich oddziaływanie czyni daną rodzinę dysfunkcyjną. Rodzina dotknięta nimi bez pomocy z zewnątrz, często nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci, nie potrafi rozwiązywać swoich problemów w celu wyjścia z sytuacji kryzysowych. Do zjawisk patologicznych zalicza się w szczególności: alkoholizm, narkomanie, przestępczość, niewydolność opiekuńczo-wychowawczą oraz przemoc w rodzinie. Problemy te są najczęstszą przyczyną niedostosowania społecznego dzieci. Występowanie ich często jest powiązane z problemem ubóstwa i długotrwałego bezrobocia, które to stanowią podstawowe podłoże braku równowagi i bezpieczeństwa w rodzinie. Występujące w rodzinie problemy są często złożone i do rozwiązania wymagają interdyscyplinarnych i skoordynowanych działań osób ze specjalistycznym przygotowaniem oraz instytucji działających na rzecz rodzin. Rodziny

dysfunkcyjne wymagają stałego ich monitorowania i wsparcia, w tym w szczególności przez pracowników socjalnych a w razie potrzeby przez asystentów rodzinnych. Praca z rodziną powinna być prowadzona we wczesnym okresie jej zagrożenia przez wykwalifikowaną w tym zakresie kadrę. Pomoc rodzinie ma na celu w konsekwencji przywrócenie jej prawidłowego funkcjonowania poprzez umożliwienie jej odzyskania lub nabycia umiejętności prawidłowego pełnienia ról opiekuńczo-wychowawczych i społecznych, aby dziecko pozostało w naturalnej rodzinie i tam zostało, przygotowane do prawidłowego funkcjonowania w swoim życiu i w społeczeństwie.

Liczba ludności na terenie gminy Międzyzylesie w przeciągu ostatnich lat odnotowała znaczny spadek.

Tabela 1. Ludność gminy w podziale na wiek przedprodukcyjny, produkcyjny i poprodukcyjny w podziale na kobiety i mężczyzn na dzień 31.12.2015r.

Obszar	Ludność na pobyt stały [osób] na dzień 31.12.2015r.						ogółem
	Przedprodukcyjny		Produkcyjny		Poprodukcyjny		
	M	K	M	K	M	K	
Miasto Międzyzylesie	259	225	913	792	141	389	2719
Wioski	465	427	1673	1395	239	531	4730
OGÓŁEM	724	652	2586	2187	380	920	7449

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UMiG w Międzyzylesiu

Na dzień 31 grudnia 2015r. na terenie gminy Międzyzylesie zamieszkiwało 1376 osób w wieku przedprodukcyjnym, czyli dzieci i młodzieży do 18 roku życia.

Z tego w szkołach na terenie gminy wg danych roku szkolnego 2015/2016 uczy się:

1. Dzieci uczące się objęte obowiązkiem szkolnym w szkołach podstawowych:

- Zespół Szkół w Międzyzylesiu - 307 uczniów
- Zespół Szkolno – Przedszkolny w Domaszkowie – 140 uczniów

2. Dzieci uczące się objęte obowiązkiem szkolnym w szkołach gimnazjalnych:

- Zespół Szkół w Międzyzylesiu - 98 uczniów
- Zespół Szkolno – Przedszkolny w Domaszkowie – 54 uczniów.

3. Dzieci spełniające obowiązek przygotowania przedszkolnego:

- Samorządowe Przedszkole w Międzyzylesiu – 118 dzieci
- Zespół Szkolno – Przedszkolny w Domaszkowie – 67 dzieci.

Uczniowie z rodzin najuboższych, czyli kwalifikujących się do pomocy według kryterium dochodowego określonego w ustawie o pomocy społecznej otrzymywali stypendium szkolne.

Tabela 2: Liczba wypłaconych stypendiów szkolnych

Rok	Rodzaj świadczenia	Liczba uprawnionych uczniów	Kwota wypłaconych świadczeń
2014	Stypendium szkolne	124	87.845,90
	Zasiłek szkolny	1	530,00
2015	Stypendium szkolne	128	82.760,60

Źródło: Dane z UMiG w Międzyzylesiu.

Ośrodek Pomocy Społecznej na potrzeby rozeznania sytuacji dzieci uczęszczających do placówek na terenie gminy przeprowadził ankiety w placówkach oświatowych, wyniki przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3. Wyniki ankiety dotyczącej sytuacji dziecka w gminie Międzyzylesie przeprowadzonej w szkołach

Program Wspierania Rodziny w Gminie Międzyzlesie na lata 2016-2018

Treść pytania	Zespół Szkół w Międzyzlesiu		Zespół Szkolno-Przedszkolny w Domaszkwie	
	Szkoła podstawowa	gimnazjum	Szkoła Podstawowa	Gimnazjum
Czy placówka umożliwia uczniom dostęp do pedagoga	tak	tak	tak	tak
Czy placówka umożliwia uczniom dostęp do logopedy	tak	nie	tak	nie
Czy placówka zapewnia opiekę pielęgniarki	tak	tak	tak	tak
Czy placówka zatrudnia psychologa	nie	nie	nie	nie
Czy placówka posiada salę gimnastyczną	tak	tak	Tak - zastępczą	Tak - zastępczą
Czy placówka posiada dostęp do internetu w salach	tak	tak	tak	tak
Czy w placówce funkcjonują klasy integracyjne	nie	nie	nie	nie
Czy placówka oferuje zajęcia dodatkowe dla dzieci	tak	tak	tak	tak
Czy prowadzone są zajęcia dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	tak	tak	tak	tak

W szkołach funkcjonują świetlice szkolne, których zadaniem jest zapewnienie opieki dzieciom korzystającym z tzw. „dowozu uczniów” do szkół. Powyższe placówki zapewniają niezbędne potrzeby uczniom, problemem jest jedynie brak sali gimnastycznej przy szkole w Domaszkwie oraz brak zatrudnionego psychologa, a wobec wzrastających problemów młodzieży może być to niezbędne w nadchodzących latach.

Taka sama ankieta została przeprowadzona w Przedszkolu w Domaszkowie i w Międzyzylesiu.

Tabela 4. Wyniki ankiety dotyczącej sytuacji dziecka w gminie Międzyzylesie przeprowadzonej w przedszkolach

Treść pytania	Przedszkole	
	W Międzyzylesiu	W Domaszkowie
Czy placówka umożliwia uczniom dostęp do pedagoga	nie	tak
Czy placówka umożliwia uczniom dostęp do logopedy	tak	tak
Czy placówka zapewnia opiekę pielęgniarki	nie	tak
Czy placówka zatrudnia psychologa	nie	nie
Czy placówka posiada salę gimnastyczną	nie	nie
Czy placówka posiada dostęp do internetu w salach	nie	tak
Czy w placówce funkcjonują klasy integracyjne	nie	nie
Czy placówka oferuje zajęcia dodatkowe dla dzieci	nie	tak
Czy prowadzone są zajęcia dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	tak	tak

Pod względem zapewnienia opieki przedszkolnej lepiej zorganizowane wydaje się być Przedszkole w Domaszkowie, które w przeciwieństwie do Przedszkola w Międzyzylesiu zapewnia dostęp do pedagoga, pielęgniarki, ma dostęp w salach do internetu i oferuje dodatkowe zajęcia dla dzieci. Jednakże głównym problemem obu Przedszkoli jest brak miejsc dla dzieci. Na dzień pisania niniejszego dokumentu wiadomo, że w Przedszkolu w Międzyzylesiu łącznie na 126 złożonych wniosków, 120 dzieci zostało przyjętych na rok szkolny 2016/2017, natomiast w Domaszkowie na 78 złożonych wniosków przyjętych zostało 70 dzieci. W obu Przedszkolach 14 dzieci nie zostało przyjętych na kolejny rok szkolny.

Jak wskazują statystyki OPS, liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną utrzymuje się ciągle na wysokim poziomie, mimo pozyskiwania środków na aktywizację osób wykluczonych. Większą liczbę osób ubiegających się o pomoc w badanym okresie odnotowano w roku 2014.

Tabela 5. Liczba osób i rodzin objętych pomocą finansową w latach 2014-2015

Rok	Liczba osób, którym przyznano świadczenie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
2014	302	272	619
2015	306	251	565

Źródło: Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Międzyzlesiu.

Powody przyznania pomocy społecznej określa ustawa o pomocy społecznej, definiując katalog ryzyk socjalnych, których wystąpienie może być przyczyną udzielenia pomocy.

Tabela 6. Powody przyznania świadczeń przez OPS w latach 2014-2015

Rodzaj trudnej sytuacji życiowej	2014		2015	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	231	522	219	515
Bezdomność	7	7	6	6
Potrzeba ochrony macierzyństwa,	14	70	15	77
W Tym: wielodzietność	11	59	11	62
Bezrobocie	211	506	202	497
Niepełnosprawność	77	153	79	156

Program Wspierania Rodziny w Gminie Międzyzlesie na lata 2016-2018

Długotrwała lub ciężka choroba	57	115	62	129
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – ogółem, w tym	30	125	34	137
• rodziny niepełne	19	66	21	68
• rodziny wielodzietne	10	64	11	67
Przemoc w rodzinie	1	1	1	1
Alkoholizm	2	3	1	1
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	5	5	4	4
Zdarzenie losowe	3	9	2	7
Sytuacja kryzysowa	0	0	1	2
Klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	113	162

Źródło: Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Międzyzlesiu.

Zasadniczą przyczyną, w związku z którą mieszkańcy wnioskuje o pomoc, jest bezrobocie oraz ubóstwo. Istotną przyczyną udzielania wsparcia jest również niepełnosprawność, następnie długotrwała choroba oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

W związku z realizacją przez OPS ustawy o świadczeniach rodzinnych, udzielano także świadczeń, które ujęto w poniższej tabeli.

Tabela 7. Liczba udzielonych świadczeń rodzinnych i opiekuńczych

Rodzaj świadczenia	2014	2015
Zasiłki rodzinne z dodatkami	7087	6338
Zasiłki pielęgnacyjne	1623	1539

Program Wspierania Rodziny w Gminie Międzyzlesie na lata 2016-2018

Świadczenia pielęgnacyjne	283	283
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	53	46
Zasiłki rodzinne, z tego na dziecko w wieku:	4552	4148
1. do ukończenia 5. roku życia	1161	1222
2. powyżej 5. roku życia, do ukończenia 18. roku życia	2840	2456
3. powyżej 18. roku życia do ukończenia 21. roku życia	551	453
4. powyżej 21. roku życia do ukończenia 24. roku życia	0	17
Dodatki do zasiłków rodzinnych, z tego z tytułu:	2535	2190
5. urodzenia dziecka,	19	15
6. opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego,	70	82
7. samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania	0	0
8. samotnego wychowywania dziecka, z tego wypłacone na podstawie, w tym:	296	275
9. kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego, z tego w wieku, w tym	354	295
• do 5. roku życia,	58	34
• powyżej 5. roku życia	296	261
Rozpoczęcie roku szkolnego	274	231
Podjęcie przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania, z tego:	809	641

Program Wspierania Rodziny w Gminie Międzyzlesie na lata 2016-2018

<ul style="list-style-type: none"> • Pokrycie wydatków związanych z zamieszkaniem w miejscowości, w której znajduje się szkoła 	163	139
<ul style="list-style-type: none"> • Pokrycie wydatków związanych z dojazdem do miejscowości, w której znajduje się szkoła 	646	502
Wychowywanie dziecka w rodzinie wielodzietnej	713	651

Źródło: Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Międzyzlesiu.

Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje następujące formy pomocy: świadczenia pieniężne: zasiłki stałe, zasiłki okresowe, zasiłki celowe, specjalne zasiłki celowe; świadczenia niepieniężne: praca socjalna, pomoc rzeczowa, schronienie. Ponadto tutejszy Ośrodek opłaca dożywianie w szkołach dla dzieci z rodzin najuboższych. W roku 2014 z tej formy pomocy skorzystało 103 dzieci, a w 2015r. – 121 dzieci.

Po dokonaniu analizy danych statystycznych Ośrodka Pomocy Społecznej w Międzyzlesiu można wywnioskować, że na terenie Naszej Gminy jest wiele rodzin, których prawidłowe funkcjonowanie mogło zostać zaburzone z wielu przyczyn. W obrębie Miasta i Gminy Międzyzlesie zamieszkuje wiele rodzin niepełnych, wielodzietnych, z występującą niepełnosprawnością członków rodziny, ubogich.

III. Adresaci Programu.

W zakresie udzielania pomocy rodzinom oraz podnoszenia świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków dezintegracji rodzin Program oparty jest na zasadach:

- wzajemnej współpracy i współdziałania odpowiednich służb publicznych, organizacji pozarządowych i kościołów oraz związków wyznaniowych, a także innych organizacji, środowisk i osób fizycznych uprawnionych lub zobowiązanych do inicjowania i realizacji zadań związanych pośrednio lub bezpośrednio z pomaganiem rodzinie,
- jawności działań organów władzy publicznej oraz podmiotów realizujących zadania publiczne w zakresie wspierania rodziny z poszanowaniem godności wszystkich osób.

Program Wspierania Rodziny skierowany jest głównie do rodzin dysfunkcyjnych, zagrożonych patologiami lub wykluczeniem społecznym. Wsparciem objęte zostaną także rodziny, które na skutek różnych sytuacji życiowych, znalazły się w sytuacji wymagającej udzielenia pomocy przez placówki i instytucje, prowadzące działania na rzecz wspierania rodziny.

Program kierowany jest głównie do :

- rodzin niepełnych,
- rodzin wielodzietnych,
- rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym,
- małoletnich matek,
- rodzin wychowujących dzieci w wieku 0-5 lat,
- rodzin zmagających się z trudnościami wychowania dzieci w wieku dojrzewania,
- rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- rodzin znajdujących się w sytuacjach kryzysowych i zagrożonych kryzysem, w których występują konflikty, uzależnienia, bezrobocie, ubóstwo i inne negatywne zjawiska zachodzące w rodzinach,
- rodzin dotkniętych przemocą,
- rodzin naturalnych w związku z umieszczeniem dziecka w pieczy zastępczej.

Przewidywana praca z rodziną oraz wszelkiego rodzaju formy pomocy mają na celu przede wszystkim zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych rodziny, jak również aktywizację i wzmocnienie działalności instytucji, placówek i organizacji pozarządowych na rzecz wspierania

rodziny. Działania skierowane są na zapewnienie bezpieczeństwa dzieci oraz podniesienie kompetencji wychowawczych rodziców i opiekunów w celu zapewnienia optymalnego rozwoju dzieci oraz ogólnego podniesienia jakości życia całej rodziny.

Rodzina jako naturalne środowisko rozwoju dziecka, przeżywając trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci, wymaga szczególnego wsparcia dla dobra nie tylko dzieci, ale też wszystkich jej członków. Przywrócenie prawidłowego funkcjonowania rodzin w Gminie Międzyzlesie jest więc największym zyskiem dla społeczności lokalnej w każdej sferze życia.

IV. ANALIZA SWOT

W celu opracowania Programu Wspierania Rodziny w Gminie Międzyzlesie na lata 2016-2018 dokonano analizy SWOT (polega ona na posegregowaniu posiadanych informacji o danej sprawie na cztery grupy: słabe i mocne strony oraz szanse i zagrożenia).

Tabela 8. Analiza SWOT

WSPARCIE RODZINY NA TERENIE GMINY MIĘDZYZLESIE	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - odpowiednia dostępność szkół podstawowych i gimnazjalnych w mieście - poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym, - doświadczenie i wiedza we wsparciu rodziny pracowników OPS odpowiedzialnych za realizację wsparcia, - znajomość zasobów środowiska lokalnego przez pracowników OPS, - zapewnienie kadrze OPS szkoleń oraz studiów podyplomowych, - 	<ul style="list-style-type: none"> - niewystarczająca ilość propozycji spędzania wolnego czasu oraz socjoterapii dla młodzieży zagrożonej, - brak ośrodków wsparcia dziennego, - brak dostępu do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego, - brak zaplecza technicznego do realizacji form wsparcia (brak pomieszczeń, wyposażenia), - brak środków na poszerzenie oferty wsparcia rodziny, - obciążenie pracowników OPS

<p>zatrudnianie Asystenta Rodziny pozwalające na zwiększenie kompetencji społecznych i rodzicielskich oraz nabycie umiejętności rozwiązywania problemów</p> <ul style="list-style-type: none"> - przez rodzinę, - działalność na rzecz rodzin instytucji oraz placówek oświatowych - otwartość na współpracę, - realizacja programów profilaktycznych, realizacja projektów systemowych celem aktywizacji społeczno – zawodowej osób z terenu gminy, - realizacja rządowego programu „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania” finansującego dożywianie dzieci w szkołach, - modernizacja świetlic wiejskich, posiadanie przez gminę nowoczesnych boisk i sal gimnastycznych, kompleksu basenowego - działalność klubów sportowych <p>podejmowanie działań w ramach zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie</p>	<p>dodatkowymi zadaniami,</p> <ul style="list-style-type: none"> - brak organizacji pozarządowych zaangażowanych do działań wspierających procesy wychowawcze w rodzinie, - brak atrakcyjnej, bezpłatnej oferty - wsparcia i organizacji czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, - mały katalog bezpłatnych zajęć w placówkach kulturalnych dla najuboższych, - rosnące potrzeby w zakresie poradnictwa rodzinnego, wsparcia środowiskowego, które nie są zaspokajane
<p>SZANSE</p>	<p>ZAGROŻENIA</p>
<ul style="list-style-type: none"> - wzrost świadomości jakie znaczenie i jaką wartość niesie ze sobą rodzina, - wzrost świadomości dotyczący wiedzy na temat wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez rodziny, - wzrost świadomości i umiejętności korzystania przez rodziny z różnych form wsparcia - możliwość pozyskania środków zewnętrznych, - możliwość współpracy z organizacjami pozarządowymi, - zbudowanie zintegrowanego systemu wsparcia 	<ul style="list-style-type: none"> - brak wsparcia opiekuńczo-wychowawczego dla rodziców – mniejsze szanse rozwojowe dzieci, - wzrost kosztów utrzymania rodziny, - wypalenie zawodowe pracowników, - stereotypowe myślenie odbiorców wsparcia dziennego dotyczące OPS-u, jako instytucji udzielającej jedynie wsparcia finansowego, - zagrażające i aspołeczne formy spędzania wolnego czasu przez młodzież i dzieci - zwiększająca się liczba rodzin wymagających interwencji z powodu przemocy w rodzinie - występowanie zjawiska dziedziczenia bezrobocia

Dokonana analiza pozwoli wyznaczyć kierunki działań na trzy lata realizacji Programu.

V. CELE I ZADANIA PROGRAMU

Celem głównym Programu Wspierania Rodziny w Gminie Międzyzylesie na lata 2016-2018 jest **stworzenie zintegrowanego systemu wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych**. Osiągnięcie tak sformułowanego celu wymaga wdrożenia wyznaczonych celów operacyjnych oraz zadań. Zostały one ujęte w przedstawionym poniżej harmonogramie, w którym uwzględniono również realizatorów poszczególnych zapisów, czas ich wdrożenia oraz wskaźniki monitoringowe.

Cel operacyjny 1. Wspieranie rodzin w prawidłowym wypełnianiu funkcji rodzicielskich.			
Zadanie	Realizatorzy	Wskaźnik osiągnięcia celu	Czas realizacji
1. Pomoc rodzinom mającym trudności w prawidłowym wypełnianiu funkcji rodzicielskich poprzez przydzielenie asystenta rodziny	- OPS - asystent rodziny - kuratorzy sądowi	- Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny - Liczba asystentów rodziny	2016-2018
2. Współpraca ze szkołami w zakresie diagnozowania potrzeb dzieci i młodzieży zagrożonych marginalizacją	- OPS - Placówki oświatowe	- liczba dzieci i młodzieży objętych oddziaływaniem	2016-2018
3. Wspieranie rodzin wielodzietnych poprzez zwiększenie członkom tych rodzin dostępu do różnych usług (np. Karta Dużej Rodziny)	- OPS - GKRPA - placówki oświatowe - samorząd gminny	- liczba rodzin objętych wsparciem - liczba udzielonych świadczeń - liczba wydanych Kart Dużej Rodziny	2016-2018

4. Stworzenie możliwości korzystania przez członków rodzin (rodzice, dzieci) z nieodpłatnej pomocy psychologicznej	- OPS - GKRPA - ZI - placówki oświatowe - samorząd gminny	- liczba udzielonych porad specjalistycznych	2016-2018
5. Organizowanie grup wsparcia dla rodziców i opiekunów mających problemy opiekuńczo - wychowawcze	- OPS - ZI - placówki oświatowe	- liczba osób objętych wsparciem	2016-2018

Cel operacyjny 2. Wspieranie rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialno – bytowej.

Zadanie	Realizatorzy	Wskaźnik osiągnięcia celu	Czas realizacji
1. Udzielanie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom ubogim	- OPS - placówki oświatowe - UMiG	- liczba udzielonych świadczeń oraz liczba osób nimi objętych	2016-2018
2. Upowszechnianie wśród rodzin dotkniętych bezrobociem ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych, stażach i zatrudnieniu socjalnym	- OPS - PUP - UMiG	liczba osób bezrobotnych w mieście, w tym liczba osób objętych różnymi formami wsparcia	2016-2018
3. Udzielanie wsparcia dzieciom z rodzin ubogich, m.in. organizowanie dożywiania w szkołach, wypoczynku letniego	- OPS - UMiG	liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem	2016-2018

i zimowego, wyposażenie w podręczniki i pomoce szkolne oraz odzież, zapewnienie dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego	- placówki oświatowe, sportowe, kulturalne		
--	--	--	--

Cel operacyjny 3. Zaspakajanie potrzeb zdrowotnych rodziny oraz zapewnienie jej bezpieczeństwa publicznego			
Zadanie	Realizatorzy	Wskaźnik osiągnięcia celu	Czas realizacji
1. Promowanie zdrowego stylu życia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej	- OPS - placówki oświatowe - UMiG - GKRPA - placówki zdrowia	liczba przedsięwzięć z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej oraz liczba programów zdrowotnych	2016-2018
2. Zabezpieczanie świadczeń z zakresu podstawowej opieki medycznej oraz zwiększenie dostępności wsparcia specjalistycznego	- UMiG - placówki zdrowia	liczba osób objętych świadczeniami zdrowotnymi	2016-2018
3. Monitorowanie rodzin zagrożonych i dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie oraz podejmowanie działań zgodnie z uchwalonymi programami w tym zakresie	OPS, UMiG, GKRPA, placówki oświatowe i zdrowia, ZI, Policja	liczba rodzin objętych monitoringiem, liczba rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie oraz liczba osób objętych wsparciem	2016-2018
4. Prowadzenie działań profilaktyczno-informacyjnych	UMiG, GKRPA,	liczba przedsięwzięć profilaktyczno-	2016-2018

i edukacyjnych z zakresu zapobiegania przestępczości	placówki oświatowe, Policja	informacyjnych i edukacyjnych	
--	-----------------------------	-------------------------------	--

Cel operacyjny 4. Wspieranie dzieci i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju

Zadanie	Realizatorzy	Wskaźnik osiągnięcia celu	Czas realizacji
1. Podnoszenie jakości kształcenia i wsparcia w placówkach oświatowych, m.in. poprzez doskonalenie kadr nauczycielskich i pedagogów szkolnych oraz wyposażenie szkół w niezbędny sprzęt i programy nauczania	- placówki oświatowe - UMiG	liczba nauczycieli i pedagogów doskonalących swoje kwalifikacje zawodowe oraz liczba wyposażonych placówek oświatowych	2016-2018
2. Zwiększenie dostępności do miejsc w Przedszkolach na terenie gminy dla dzieci najmłodszych	- UMiG - placówki oświatowe	- liczba dzieci przyjętych w stosunku do złożonych wniosków	2016-2018
3. Rozwijanie sieci i oferty placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, w tym utworzenie Świetlicy Środowiskowej	- UMiG - placówki oświatowe	liczba świetlic oraz liczba dzieci z nich korzystających	2016-2018
4. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, m.in. poprzez zwiększenie dostępności zajęć wyrównawczych, dofinansowanie udziału w wycieczkach, kulturze, sporcie i rekreacji, udzielanie pomocy w nauce (np. przez	UMiG, placówki oświatowe, kulturalne, sportowe, wolontariusze	liczba przyznanych świadczeń oraz liczba osób objętych pomocą stypendialną i zasiłkami szkolnymi	2016-2018

wolontariuszy), przyznawanie pomocy materialnej o charakterze socjalnym (stypendia, zasiłki szkolne).			
5. Rozwijanie w mieście infrastruktury umożliwiającej dzieciom i młodzieży spędzanie czasu wolnego (w tym sportowo-rekreacyjnej) i zwiększenie jej bezpłatnej dostępności	UMiG, placówki oświatowe, kulturalne, sportowe,	liczba nowych obiektów umożliwiających spędzanie czasu wolnego oraz liczba osób z nich korzystających	2016-2018

VI. FINANSOWANIE PROGRAMU

Finansowanie Programu Wspierania Rodziny w Gminie Międzyzlesie na lata 2016-2018 odbywać się będzie w ramach środków budżetu, dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

VII. WDRAŻANIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA PROGRAMU

Koordynatorem realizacji Programu Wspierania w Gminie Międzyzlesie na lata 2016-2018 będzie Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Międzyzlesiu. Sformułowane w dokumencie zadania będą wdrażane przez wyznaczonych realizatorów oraz partnerów w realizacji.

Monitoring i ewaluacja Programu, polegające na zbieraniu i analizowaniu informacji na temat realizowanych bądź zrealizowanych już zadań, będą prowadzone corocznie. Gromadzone dane z jednej strony pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawią się w trakcie wdrażania dokumentu, oraz stwierdzić, z myślą o podjęciu działań korygujących, czy realizacja wyznaczonych zadań zmierza w słusznym kierunku, z drugiej natomiast umożliwią ustalenie rzeczywistych rezultatów ich wdrożenia – czy uzyskane efekty są zgodne z przyjętymi wcześniej zamierzeniami i na co miały wpływ.

Do oceny wdrożenia sformułowanych w Programie zadań zostaną wykorzystane wyznaczone w dokumencie wskaźniki monitoringowe.

W terminie do 31 marca każdego roku Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej przedstawi Radzie Miejskiej sprawozdanie z realizacji Programu wraz z rocznym sprawozdaniem z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny. Sprawozdanie zostanie sporządzone na podstawie informacji uzyskanych od podmiotów biorących udział w realizacji Programu.

ZAKOŃCZENIE

Program Wspierania Rodziny w Gminie Międzyzlesie na lata 2016-2018 zakłada stworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia rodzin, w szczególności dzieci. Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny, ochronny, a rodzinie w pierwszej kolejności zostaną stworzone możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami. Tylko wtedy można zwiększyć jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz wykorzystanie własnej aktywności i wewnętrznego potencjału w celu zdobywania nowych umiejętności.

SPIS TABEL

Tabela 1.	Ludność gminy w podziale na wiek przedprodukcyjny, produkcyjny i poprodukcyjny w podziale na kobiety i mężczyzn na dzień 31.12.2015r.	Str. 6
Tabela 2:	Liczba wypłaconych stypendiów szkolnych	Str. 7
Tabela 3.	Wyniki ankiety dotyczącej sytuacji dziecka w gminie Międzyzylesie przeprowadzonej w szkołach	Str. 7
Tabela 4.	Wyniki ankiety dotyczącej sytuacji dziecka w gminie Międzyzylesie przeprowadzonej w przedszkolach	Str. 8
Tabela 5.	Liczba osób i rodzin objętych pomocą finansową w latach 2014-2015	Str. 9
Tabela 6.	Powody przyznania świadczeń przez OPS w latach 2014-2015	Str. 10
Tabela 7.	Liczba udzielonych świadczeń rodzinnych i opiekuńczych	Str. 11
Tabela 8.	Analiza SWOT	Str.14